

تبیین الگوی مناسب قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بر اساس ویژگی‌های شخصیتی

سید پوریا میربزرگی^۱

محمود همت فر^۲

محمد حسن جنانی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۲۰

چکیده

عاملان اقتصادی بر خلاف نظریه‌های نئوکلاسیک منطقی نیستند و به خاطر ترجیحاتشان یا به دلیل خطاهای شناختی، کاملاً عقلایی رفتار نمی‌کنند. عوامل غیر عقلایی همچون ویژگی‌های شخصیتی، فرهنگ، دین و ایدئولوژی احساسات، نظرات دیگران و... از جمله عواملی هستند که نقش به‌سزایی در رفتار و عکس‌العمل افراد در موقعیت‌های مختلف تصمیم‌گیری دارند لذا هدف این پژوهش تبیین الگوی مناسب قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با استفاده از رویکرد تحلیل عاملی اکتشافی و مدل‌سازی معادلات ساختاری می‌باشد. این تحقیق از نظر هدف، پژوهشی کاربردی و در دسته تحقیق‌های علی قرار دارد جامعه‌ی مورد پژوهش شامل خبرگان و سرمایه‌گذاران بوده که برای شناسایی شاخص‌ها از پرسشنامه ۳۵ سؤالی استفاده شد که پس از تأیید روایی و پایایی جهت جمع‌آوری داده‌ها مورد استفاده قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی استفاده شده است. با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها یافته‌ها و اطلاعات آماری این پژوهش نشان می‌دهد که چهار بعد از زیر عامل‌های شخصیت بر ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران تأثیر مثبت و معنادار دارد لذا می‌توان نتیجه گرفت بین شخصیت و ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران رابطه قوی وجود دارد؛ که در راستای نتایج پژوهش حاضر می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: عدم روان رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، سازگاری، با وجدان بودن.

۱- گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران. pouryamirbozorgi@yahoo.com

۲- گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران. نویسنده مسئول. Dr.hematfar@yahoo.com

۳- گروه حسابداری، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران. mhjanani@yahoo.com

۱- مقدمه

تعریف‌های گوناگون و در عین حال مشابهی از مفهوم واژه سرمایه‌گذاری ارائه شده است. می‌توان گفت سرمایه‌گذاری عبارت است از تبدیل وجوه مالی به یک یا چند نوع دارائی دیگر که با هدف به دست آوردن سود، برای مدتی در زمان آینده نگهداری خواهد شد. به بیانی دیگر، منظور از سرمایه‌گذاری، صرف‌نظر از هزینه کردن پول یا دیگر منابع مالی، در زمان حاضر، به همراه پذیرفتن ریسک (خطر) مشخص یا نامشخص برای کسب سود در آینده می‌باشد. مهمترین هدف سرمایه‌گذاری، کسب سود و کاهش هزینه‌های فرصت می‌باشد، به این معنی که ممکن است فرد، پول مازاد را کدی داشته باشد که بتواند آن را در محلی برای سرمایه‌گذاری و کسب سود به کارگیرد، اما به علت عدم آگاهی، آن فرصت کسب سود را از دست بدهد. سرمایه‌گذاری می‌تواند در دارائی‌های مالی و دارائی‌های واقعی انجام شود (هیستینگز و میچل، ۲۰۲۰). با گذشت زمان و انجام تحقیقات متفاوت، محققان متوجه بسیاری از حرکت‌ها و نابسامانی‌ها در بازارهای مالی شدند که با استفاده از تئوری‌های مربوط به بازار کارا قابل توجیه نبود. همین امر موجب ظهور و بروز انقلاب رفتاری در مباحث مالی گردید (هیجرودی و همکاران، ۱۳۹۷). نظریه‌ها و تئوری‌های مالی طبق این رویکرد به این نکته پرداخته‌اند که تصمیمات سرمایه‌گذاری تنها تحت تأثیر شاخص‌های اقتصادی و عقلانیت قرار ندارند بلکه عوامل دیگری نیز تأثیر بسزایی در رفتار و نوع تصمیمات آن‌ها دارند (آریاناتی، ۲۰۱۸).

سرمایه‌گذاران برای انتخاب سرمایه‌گذاری، با توجه به سطح دانش، علائق، تفکرات، عقاید، ذهنیات و تجربیاتی که دارند در تصمیم‌گیری‌های خود تحت تأثیر عوامل درونی و عوامل بیرونی، پول خود را در محل‌هایی سرمایه‌گذاری می‌کنند که بازده مورد انتظار زیادی دارد، آن‌ها باید در این انتخاب ریسک که جزئی لاینفک از فعالیت در بازار مالی می‌باشد را در نظر بگیرند. ریسکی که سرمایه‌گذاران حاضر به تحمل آن هستند به خصوصیات و ویژگی‌های روانی آن‌ها بستگی دارد (محافظه‌کار و ریسک‌پذیر). از دیدگاه تصمیم‌گیری ریسک‌پذیری عبارت است از انتخاب سنجیده یک رفتار همراه با ریسک (کورتیس، ۲۰۱۹). برخی از این تصمیم‌ها مانند تصمیم‌گیری در مسائل مالی به طور مستقیم در زندگی آن‌ها تأثیر دارد. به طور معمول، افراد تمایل دارند در دارایی‌هایی با بازده زیاد سرمایه‌گذاری کنند تا مطلوبیت خود را بتوانند به حداکثر برسانند؛ اما این تصمیم‌ها تحت تأثیر مسائلی از قبیل سن، جنس، درآمد، سلامتی، هوش، خلق‌وخوی و نگرش سرمایه‌گذاران قرار دارد (لاری سمنانی، ۱۳۹۷). تصمیم‌گیری چنان با خصوصیات روانی تصمیم‌گیرنده آمیخته است که نمی‌توان یکی را بدون دیگری مورد مطالعه قرار داد. عوامل و عناصر شخصیتی نظیر هوش و خلق‌وخوی، نگرش یک فرد، همگی در اتخاذ تصمیم نقش دارند. نظریه‌پردازان در زمینه تصمیم‌گیری همیشه سعی داشته‌اند در مدل‌های خود از دخالت شخصیت و ارزش‌های خاص تصمیم‌گیرنده در تصمیماتش جلوگیری به عمل آورند اما با این همه تلاش برای عقلایی کردن تصمیم‌گیری شخصیت و ارزش‌های خاص تصمیم‌گیرنده به عنوان عامل کلیدی در تصمیم‌گیری نقش دارد. دیدگاه‌های افراد، درجه ریسک‌پذیری و تجربه وی در نحوه تصمیم‌گیری او دخیل هستند. در هنگام تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران، مسائل مالی بر روی رفتارهای آن‌ها تأثیر

مهمی دارد در کنار سایر فاکتورهای جمعیت‌شناسی از قبیل سن، بازدهی و جنسیت، نوع شخصیت (برون-گرایی، سازگاری، وظیفه‌شناسی، روان رنجوری و گشودگی به تجربه) نیز تأثیر بسزایی در انحرافات رفتاری دارد (سعدی و همکاران، ۱۳۸۹).

ریسک یک عامل مؤثر بر تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاری هست. بدیهی است که سرمایه‌گذاری مطلوب با توسعه اقتصادی و اجتماعی دارای رابطه‌ای مستقیم است. میزان ریسک و عوامل مؤثر بر ریسک حائز اهمیت است. که با توجه به این عوامل سرمایه‌گذاران در ارتباط با سرمایه‌گذاری خود برای رسیدن به یک سرمایه‌گذاری مطلوب برنامه‌ریزی می‌نمایند (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۷). ریسک‌پذیری مالی، نقش تعیین‌کننده‌ای در انتخاب‌های افراد درباره ثروت، بازنشستگی، ترکیب سبد سرمایه‌گذاری، بیمه و دیگر سرمایه‌گذاری‌ها و تصمیم‌های مالی مرتبط دارد (کناد حسن، ۲۰۱۵).

در اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری فرض بر این است که تصمیم‌گیری باید عقلایی باشد. اگرچه تصمیم‌ها می‌تواند بر اساس عوامل متعددی اتخاذ کرد ولی عموماً نظر این است که تصمیم‌گیری عقلایی بهترین شیوه اخذ تصمیم است. از این رو به افراد توصیه می‌شود عقلایی عمل نمایند، یعنی در تصمیم‌گیری‌های خود عواطف و احساسات شخصی را دخالت ندهند و با عینیت و واقعیت تصمیم‌گیری کنند. اما مشکل این است که مفهوم انسان عقلایی، مفهوم کاملاً روشن و بدون ابهامی نیست و تصمیم‌گیری انسان به طریقی از فرض‌های استاندارد علم اقتصاد انحراف پیدا می‌کند. در برخی مواقع شرایطی به وجود می‌آید که امکان رفتار عقلایی را از تصمیم‌گیرنده سلب می‌کند. در این راستا شخصیت و ادراک سرمایه‌گذار از عواملی است که باید توجه شود (پارکر^۱، ۲۰۱۴).

تحقیقات نشان داده است که تیپ شخصیتی، خطاهای ادراکی و نوع سرمایه‌گذاری رابطه معنادار دارند (بردلی و هبرت، ۱۹۹۷). به عنوان مثال افرادی که دارای تیپ شخصیتی از نوع A هستند تمایل بیشتری به سرمایه‌گذاری پرریسک دارند که مربوط می‌شود به اینکه این نوع تیپ شخصیتی علاقه زیادی به درآمدهای بالا نسبت به تیپ شخصیتی نوع B دارند (میسرا و همکاران، ۲۰۱۹).

ویژگی‌هایی شخصیتی که احتمال دارد منجر به تصمیم‌گیری متفاوت در بین سرمایه‌گذاران شود شامل تفاوت در سن، جنس، وضعیت تأهل، سطح تحصیلات و درآمد ماهانه آن‌ها می‌باشد (استاکوویچ، ۲۰۱۸). روان رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، سازگاری و وظیفه‌شناسی (مک کری و کاستا، ۱۹۸۳) به نقل از گروسی فرشی، ۱۳۸۰). بطور مثال می‌توان گفت نتایج برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهند یادگیری و کسب اطلاعات در مورد بازارهای مالی می‌تواند بر مشارکت افراد در بازار سهام مؤثر باشد. این یادگیری می‌تواند به طور رسمی (تحصیل در مدرسه یا دانشگاه) یا غیر رسمی (یادگیری از دیگران و تجربه‌های قبلی) حاصل شود. پژوهشی با بیان این مطلب که نوع و سطح تحصیلات خانوارها بر میزان مشارکت آن‌ها در بازار سهام مؤثر است نشان

^۱- Parker

می‌دهد، افرادی که دارای دانش اقتصادی هستند به جهت داشتن دانش بیشتر در مورد فرصت‌های سرمایه‌گذاری و موازنه ریسک-بازده به احتمال بیشتری در بازار سهام مشارکت می‌کنند؛ یعنی افراد دارای دانش اقتصادی می‌توانند کمتر ریسک‌گریز و بیشتر خوشبین باشند. نتایج این تحقیق حاکی از آن است، بین دو گروه سرمایه‌گذاران با تحصیلات اقتصادی و سرمایه‌گذاران با درآمد بالا، احتمال مشارکت در بازار سهام برای سرمایه‌گذاران با تحصیلات اقتصادی، بالاتر است و با بیان این مطلب که سرمایه‌گذاران با تحصیلات اقتصادی بالاتر نسبت به سرمایه‌گذاران با تحصیلات اقتصادی پایین‌تر، بیشتر در بازار سهام مشارکت می‌کنند، به بیان اهمیت تأثیر میزان اطلاعات اقتصادی بر مشارکت افراد در بازار سهام می‌پردازد. بطور خلاصه می‌توان گفت اگر اثبات شود که گروه‌های خاصی از سرمایه‌گذاران، مستعد بروز برخی از تمایلات رفتاری هستند، در این صورت فعالان بازار می‌توانند قبل از اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری، گرایش‌های رفتاری را تشخیص داده و به احتمال زیاد به نتایج و دستاوردهای بهتری در زمینه سرمایه‌گذاری دست یابند (خلیلی عراقی و قربانی، ۱۳۹۰).

این پژوهش به تبیین الگوی مناسب قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با استفاده از رویکرد تحلیل عاملی اکتشافی و مدلسازی معادلات ساختاری می‌پردازد؛ بنابراین مسئله اصلی که پژوهش حاضر با آن روبه‌رو می‌باشد را می‌توان به صورت سؤالات زیر ارائه داد:

- ۱) الگویی مناسب قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی کدام است؟
- ۲) شاخص‌های مؤثر در قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی کدامند؟
- ۳) اولویت شاخص‌های مؤثر بر قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی چگونه است؟

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

مفهوم تصمیم سرمایه‌گذاری به عنوان تصمیم اتخاذ شده توسط سرمایه‌گذاران حقیقی که در حال سرمایه‌گذاری در محصولات و خدمات مالی هستند تعریف می‌شود (کنجکاو منفرد و همکاران، ۱۳۹۵). سبک تصمیم‌گیری افراد بیانگر الگوی عادی است که آن‌ها در هنگام تصمیم‌گیری مورد استفاده قرار می‌دهند؛ به عبارت دیگر سبک تصمیم‌گیری هر فرد رویکرد شخصیتی او در درک و واکنش به وظیفه تصمیم‌گیری خود است (بیات و آپچر، ۱۳۹۴).

بیان فرآیند سرمایه‌گذاری در یک حالت منسجم، مستلزم تجزیه و تحلیل ماهیت اصلی تصمیم‌های سرمایه‌گذاری است. در این حالت فعالیت‌های مربوط به فرآیند تصمیم‌گیری تجزیه‌شده و عوامل مهم در محیط فعالیت سرمایه‌گذاری که بر روی تصمیم‌گیری آن‌ها تأثیر می‌گذارد مورد بررسی قرار می‌گیرد. به‌طور کلی سرمایه‌گذاری به عنوان فرآیند تبدیل وجوه مالی به یک یا چند نوع دارایی که برای مدتی در زمان آتی

نگهداری خواهد شود، تعریف می‌شود. تصمیم‌های سرمایه‌گذاری مستلزم مطالعه فرآیند سرمایه‌گذاری و مدیریت ثروت سهامداران است. همواره تصمیم‌های سرمایه‌گذاری با سؤال اصلی مدیر چه باید کرد؟ در ارتباط مستقیم می‌باشد. این تصمیم‌گیری‌ها به دلیل، منابع محدود سرمایه‌گذاری، فرصت‌های سرمایه‌گذاری متنوع و آثار بلندمدت تصمیم‌های سرمایه‌گذاری روی ثروت سهامداران، دارای اهمیت هستند. در نتیجه، تصمیم‌های سرمایه‌گذاری باید بر تکیه بر اصول علمی و با دقت مناسب اتخاذ گردند (عربصالحی و همکاران، ۱۳۹۳).

مفهوم شخصیت

شخصیت یکی از عوامل مؤثر در ایجاد رفتار و تفاوت‌های فردی می‌باشد. بسیاری از متخصصین اعتقاد دارند، شخصیت الگوی نسبتاً پایدار از صفات و گرایش‌های رفتاری فرد می‌باشد که در طول زمان تداوم دارد. در حال حاضر شخصیت به درون داد اساسی و مداوم درباره فرد انسان تلقی می‌شود و تعریف آن از دیدگاه هر دانشمند، مکتب و یا گروهی به نظریه آن‌ها بستگی دارد. مفهوم شخصیت از آن جهت برای علم مدیریت حائز اهمیت می‌باشد که به نظر اکثر مدیران نقش عمده‌ای در چگونگی ادراک، ارزیابی و واکنش فرد در برابر محیط دارد. روانشناسی روزمره، رفتار شخص را تابعی از رابطه دائمی او و موقعیت می‌داند. به عبارت دیگر هر یک از ویژگی‌های شخص نمایانگر شخصیت اوست. این ویژگی‌های بر عوامل بسیاری اثر می‌گذارد و متقابلاً از آن تأثیر می‌پذیرند (ذاکری پور، ۱۳۹۲). شخصیت عبارت است از ساختارها و فرآیندهای روانشناختی نسبتاً ثابت و اساسی که تجربه انسان را سازمان داده و اعمال و واکنش‌های شخص نسبت به محیط را شکل می‌دهد (لنتر و همکاران^۱، ۲۰۱۴).

ویژگی‌های شخصیتی سرمایه‌گذار

عملکرد افراد تحت تأثیر متغیرهای زیادی است که یکی از مهم‌ترین آن‌ها ویژگی‌های شخصیتی آنان است. نتایج به‌دست آمده از بررسی خصوصیات شخصیتی افراد حاکی از آن است که رفتار افراد به منش‌ها و خصوصیات شخصیتی آن‌ها بستگی دارد و بنابراین ویژگی‌های شخصیتی افراد زمینه‌ساز رفتارهای آنان است. یک راه آشکار برای یادگیری درباره وابستگی یک فرد به یک ویژگی شخصیتی، صرفاً تحقیق مستقیم درباره آن شخصیت است. با توجه به پیچیدگی شخصیت و کلیت مفهوم آن، آلپورت^۲ به گردآوری و ذکر پنجاه تعریف متفاوت از شخصیت پرداخته است که حکایت از گستردگی شخصیت دارد. اتکینسون (۲۰۰۰) شخصیت را به‌عنوان الگوهای اختصاصی و متمایز تفکر، هیجان و رفتار که اسلوب شخصی تعامل با محیط فیزیکی و اجتماعی هر شخص را رقم می‌زند، تعریف کرده است. مک شین و وان گلینو شخصیت را الگوهای نسبتاً ثابت رفتار و حالت‌های درونی سازگار که تمایلات رفتاری یک شخص را نشان می‌دهند، می‌دانند. به هر حال،

¹- Leutner et al

²- Allport

تعریفی که آلپورت برای شخصیت ارائه کرده، هنوز هم زبانه‌ها همگان است. او شخصیت را سازمان پویای درون فرد می‌داند که از سیستم‌های روانی و فیزیکی تشکیل شده و تنها عاملی است که تعیین‌کننده سازش فرد با محیطش است. برای توصیف شخصیت هر کس معمولاً به ویژگی‌های شخصیتی او اشاره می‌شود؛ یعنی به صفاتی از قبیل باهوش بودن، برونگرایی، پرخاشگری، بی‌خیالی، بدبینی و نظایر آن. یکی از الگوهای با اهمیت در خصوص شخصیت، الگوی پنج عامل بزرگ شخصیت است.

گلدبرگ^۱ اظهار می‌دارد که الگوی پنج عامل بزرگ شخصیت برای پژوهشگران علاقه‌مند به شناسایی تفاوت‌های فردی زیربنایی در شخصیت، همانند یک کشف بنیادی به نظر می‌رسد. چهارچوب پنج عامل بزرگ شخصیت یک مدل سلسله‌مراتبی از ویژگی‌های شخصیتی با پنج عامل کلی است که در انتزاعی‌ترین سطح ارائه می‌شود. هر عامل دارای دو قطب است. برای مثال برونگرایی در مقابل درونگرایی که به چندین عامل ویژه‌تر خلاصه شده است. این الگو به اختصار OCEAN نامیده می‌شود و به ترتیب شامل تجربه‌گرایی (بلندنظری^۲)، وظیفه‌شناسی^۳، برونگرایی^۴، توافق‌پذیری^۵ و روان‌رنجوری^۶ است. تجربه‌گرایی یا بلندنظری گویای تمایل فرد به کنجکاوی، عشق به هنر، انعطاف‌پذیری، خردورزی، مقرراتی یا مبتکر بودن، محتاط یا نترس بودن و محافظه‌کار یا آزاداندیش بودن است. وظیفه‌شناسی به خواست فرد برای منظم بودن، کارآمد بودن، خودنظم‌بخشی، پیشرفت‌مداری، منطقی بودن، آرام بودن، اعتماد ناپذیر یا قابل اعتماد بودن و بی‌خیال یا مراقب بودن اشاره دارد. برونگرایی بیانگر تمایل فرد برای مثبت بودن، جرئت‌طلبی، پر انرژی بودن، صمیمی بودن، گوشه‌گیر یا اجتماعی بودن، ساکت یا پرحرف بودن و خوددار یا خودجوش بودن است. توافق‌پذیری یا سازگاری به گرایش فرد برای بخشندگی، سخاوت، همدلی، نوع‌دوستی، اعتمادورزی، نامهربانی یا رؤف بودن، کج‌خلقی یا خوش‌خلق بودن و خودپسندی یا فداکار بودن گفته می‌شود و سرانجام، روان‌رنجوری به گرایش فرد برای تجزیه‌اضطراب، تنش، ترحم‌جویی، کینه‌ورزی، تکانش‌وری، افسردگی، عزت‌نفس پایین، آرام یا نگران بودن و بردبار یا زودرنج بودن اشاره دارد (اردلان و همکاران، ۱۳۹۳).

ساختار شخصیت بر اساس الگوهای مختلفی تبیین شده است. الگوی ۵ عاملی شخصیت رابرت مک کری^۷ و پل کوستا^۸ با پشتوانه‌های نظری، تجربی و پژوهشی از معتبرترین و مشهورترین الگوهای شخصیت محسوب می‌شوند همزمان با رویکردهای مختلفی که دانشمندان در ارتباط با ویژگی‌های شخصیتی بیان نموده‌اند، رابرت مک کری و پل کوستا نیز عوامل شخصیتی را در قالب مدل پنج عاملی شخصیت شناسایی

- 1- Goldberg
- 2- Openness to Experience
- 3- Conscientiousness
- 4- Extraversion
- 5- Agreeableness
- 6- Neuroticism
- 7- RobertMc Care
- 8- Paul Costa

نموده‌اند. تحقیقات در سال‌های اخیر نشان داده‌اند که این پنج بعد شخصیتی، مبنای بررسی سایر خصوصیات شخصیت می‌باشند. این پنج ویژگی شخصیتی عبارتند از: روان رنجورخویی^۱ (N)، برون‌گرایی^۲ (E)، پذیرا بودن^۳ (O)، سازگاری^۴ (A) و مسئولیت‌پذیری^۵ (C) می‌باشد. بدین ترتیب با در نظر گرفتن اول حروف پنج‌گانه کلمه اقیانوس (Ocena) به دست می‌آید. در مورد ابعاد شخصیتی افراد، دانشمندان نظرات گوناگونی ارائه و تقسیم‌بندی‌های مختلفی ارائه گردیده است. در اینجا به بررسی مقیاس‌های پنج‌گانه عامل اصلی که برای درک شخصیت در سطح وسیع می‌باشد، می‌پردازیم (بابائیان و همکاران، ۱۳۹۳).

میزان (گشودگی نسبت به تجربه^۶) باز بودن ذهنی

کاستا و مک کری در توصیف افراد دارای صفات باز بودن به تجربه یا باز نبودن به تجربه بیان می‌کنند: «افراد باز به تجربه به خاطر خود تجربه به تجربه کردن علاقه‌مندند، مشتاق تنوع هستند، ابهام را تحمل می‌کنند و زندگی غنی‌تر، پیچیده‌تر و نامتعارف‌تری دارند. برعکس، افراد با ویژگی باز نبودن به تجربه در تخیل ضعیف به نظر می‌رسند، به هنر و زیبایی حساس نیستند، در عواطف محدودند، از لحاظ رفتاری خشک و از لحاظ جهان‌بینی متعصب هستند». جنبه‌های عنوان شده این شاخص عبارتند از: تخیل، زیباشناسی، عواطف، فعالیت، نظرات و ارزش‌ها بعدی است که اساس آن را تجربه هیجان‌ناامطلوب و فرضی تشکیل می‌دهد، افراد روان‌رنجور دارای ویژگی‌های اضطراب، خشم و کینه‌ورزی، افسردگی، هوشیاری به خویشتن و آسیب‌پذیری هستند (اسدنیا و همکاران، ۱۳۹۵).

میزان وجدانی بودن

با وجدان بودن می‌تواند به مفهوم کفایت، نظم، وظیفه‌شناسی، تلاش برای موفقیت (پیشرفت‌گرایی)، خویشتن‌داری (انضباط فردی)، طمأنینه باشد. فرد با وجدان هدفمند، با اراده و مصمم می‌باشد؛ ویژگی اعتماد به نفس در حل مسئله به صورت اعتماد به خود در زمانی که فرد در فعالیت‌های حل مسئله شرکت می‌کند و پذیرش نقش خویش در مشکل که همواره با تلاش برای انجام دادن امور و مسئولیت‌ها همراه می‌باشد، تعریف شده است (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۵). این شاخص احساس وظیفه، نیاز به پیشرفت و سازمان‌دهی را شامل می‌شود. این افراد دارای ویژگی‌هایی از قبیل شایستگی، نظم، وظیفه‌شناسی، تلاش برای موفقیت و

1- Neuroticism

2- Extroversion

3- Openness

4- Agreeableness

5- Conscientiousness

6- Openness

نظم درونی هستند (اسدنیا و همکاران، ۱۳۹۵). از ویژگی‌های بعد وجدانی بودن، دقت، خوش‌قولی، قابلیت اعتماد، وظیفه‌شناسی، تلاش برای موفقیت و منضبط بودن است (مبشری و همکاران، ۱۳۹۵).

میزان روان رنجوری

این خصوصیت رفتاری به میزان توانایی فرد در تحمل کردن استرس اشاره می‌کند. افراد با ویژگی روان رنجوری دارای ثبات عاطفی پایین می‌باشند. این افراد معمولاً حال و هوای منفی در محیط کار خود داشته و عموماً نگرش منفی نسبت به محیط کاری خود دارند. به طور کلی، افراد با استواری هیجانی پایین و روان رنجوری بالا همراه با احساساتی نظیر ترس، ناراحتی، دستپاچگی، عصبانیت و بی‌تابی، تمایل به مستعد بودن در زمینه ایده‌های غیر پژوهش‌های منطقی دارند و توان کمتری برای کنترل احساسات منفی خود دارند و به نحو ضعیفی با استرس انطباق پیدا می‌کنند. افرادی که نمره پایینی در روان رنجوری کسب می‌کنند، به لحاظ احساسی باثبات، آرام، ملایم و خویشتن‌دار هستند. تمایل عمومی به تعیین عواطف منفی چون ترس، غم، دستپاچگی، عصبانیت و احساس گناه و نفرت روان رنجوری را تشکیل می‌دهد (لنتر و همکاران^۱، ۲۰۱۴). روان رنجوری یک بعد از شخصیت بهنجار است که نشان‌دهنده تمایل عمومی به تجربه منفی است که مانند ترس، غم، خجالت، خشم، گناه و انزجار تأثیر می‌گذارد (مبشری و همکاران، ۱۳۹۵).

میزان مقبولیت یا سازگاری^۲ (تطابق‌پذیری)

همانند برون‌گرایی، دلپذیر بودن بعدی از تمایلات بین فردی است. یک فرد دلپذیر اساساً نوع دوست است، او نسبت به دیگران همدردی کرده و مشتاق است که کمک کند و باور دارد که دیگران نیز متقابلاً کمک‌کننده هستند. در مقابل فرد غیر دلپذیر ستیزه‌جو، خودمدار و شکاک نسبت به دیگران بوده و رقابت‌جو است تا همکاری کننده. افراد بسیار مایلند که دلپذیر بودن را هم به عنوان صفتی که از لحاظ اجتماعی مطلوب است و هم از لحاظ روانی حالت سالم‌تری است را داشته باشند (بابائیان و همکاران، ۱۳۹۳). عناصر این بعد، شامل تصور فعال، احساس زیبا پسندی، توجه به احساسات درونی، تنوع‌طلبی، کنج‌کاوی ذهنی و استقلال در قضاوت می‌باشد (محمودی مفید و منجم زاده، ۱۳۹۳). این بعد به گرایش فرد به همسان بودن با دیگران مربوط می‌شود. افرادی که این ویژگی را دارند، اغلب در کنار آمدن با دیگران راحت هستند. همچنین آن‌ها برای امور مشاوره و کارها و فعالیت‌های اجتماعی مناسب می‌باشند.

^۱- Leutner

^۲- Agreeableness

میزان برون‌گرایی

گرم بودن، معاشرتی بودن، ابراز وجود، فعال بودن، هیجان خواهی، ابراز هیجانات مثبت از صفات برون‌نگرها است. آن‌ها سرخوش، با انرژی و خوش‌بین هستند. مقیاس‌های حیطه E به‌طور قوی با علاقه به ریسک‌های بزرگ در مشاغل همبسته است. بنابراین به نظر می‌رسد هرچه ویژگی برون‌گرایی در افراد بالاتر باشد، ریسک‌پذیری آن‌ها بیشتر بوده و بنابراین با توجه به مفروضات بازار کارا فرد با تحمل ریسک بیشتر بازده بیشتری نیز کسب نماید (ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۵، ۹۵). این شاخص دربرگیرنده ویژگی‌هایی از قبیل اجتماعی بودن، قاطع بودن، فعال بودن و دوست‌دار دیگران بودن است. افراد برون‌گرا دارای ویژگی‌های جمع‌گرایی، قاطعیت، فعالیت، هیجان‌خواهی و هیجان‌های مثبت هستند بعدی است که اساس آن را تجربه هیجانات نامطلوب و فرضی تشکیل می‌دهد، افراد روان‌رنجور دارای ویژگی‌های اضطراب، خشم و کینه‌ورزی، افسردگی، هوشیاری به خویشتن و آسیب‌پذیری هستند (اسدنی و همکاران، ۱۳۹۵، ۱۴۴). برون‌گرایی، شامل اجتماعی بودن و صفاتی مثل سرزندگی، شادابی، جرأت‌ورزی، نیاز به فعالیت، هیجان و تحریک است (مبشری و همکاران، ۱۳۹۵، ۴۷).

نتایج پژوهش دوستار و همکاران (۱۳۹۶) بیانگر آن بود که ریسک‌پذیری دارای رابطه قوی و معناداری با شخصیت سرمایه‌گذاران نیست و از بین پنج بعد شخصیت تنها بعد برون‌گرایی است که بر روی ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران اثر می‌گذارد. کنجکاو منفرد و همکاران (۱۳۹۵) نتایج نشان داد که ریسک‌پذیری، اعتماد، خودکارآمدی و آگاهی سرمایه‌گذاران تأثیر معنی‌داری بر ریسک ادراک شده آنها دارند. در این راستا، بیشترین اثرگذاری بر ریسک ادراک شده مربوط به دانش و آگاهی سرمایه‌گذاران است. علاوه بر این ریسک ادراک شده بر نگرش و تمایل به سرمایه‌گذاری اثرگذار می‌باشد. لاجوردی و فائض (۱۳۹۴) نتیجه گرفته شد که بعد برون‌گرایی بر نوع سرمایه‌گذاری تأثیر معنادار دارد. بعد سازگاری، بعد وظیفه‌شناسی، بعد روان‌رنجوری و بعد گشودگی به تجربه بر نوع سرمایه‌گذاری تأثیر معنادار دارد و همچنین نتایج نشان داد تیپ شخصیتی بر نوع تصمیم‌گیری تأثیر معنادار دارد. چراغی و همکاران (۱۳۹۲) نتایج نشان داد که فرایند تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه بیشتر تحت تأثیر فاکتورهای روانشناختی به ترتیب، قدرت تحلیل ذاتی، شایعات و اخبار تأیید نشده و میزان درجه ریسک‌گریزی افراد بوده است. طاهری عابدی (۱۳۹۹) نتایج نشان دادند ویژگی رفتاری مدیران یعنی متغیر اطمینان بیش از حد و شفافیت گزارشگری مالی رابطه منفی و معناداری مشاهده گردیده است.

نتایج تحقیقات تائونی و همکاران^۱ (۲۰۱۶) نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیتی به عنوان یک تعدیل‌کننده بین منابع اطلاعات و رفتار معاملاتی سرمایه‌گذاران عمل می‌کند. مشاوره مالی از طرف حرفه‌ای‌ها می‌تواند تعداد معاملات سرمایه‌گذاران دارای ویژگی شخصیتی روان‌رنجوری و گشودگی را افزایش دهد و

^۱- Tauni et al

تعداد معاملات سرمایه‌گذاران برون‌گرا و وظیفه‌شناس را کاهش دهد. نتایج باکر و یی^۱ (۲۰۱۶) نشان داد که اطمینان بیش از حد، محافظه‌کاری و مقبولیت اثر معناداری بر روی تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران دارد. همچنین عوامل روانشناختی تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران به جنسیت افراد بستگی دارد. نتایج تحقیق ریاض و هانجیرا^۲ (۲۰۱۵) نشان داد که فاکتورهای روان‌شناختی ریسک ادراک شده و ذهنیت تصمیم‌گیری اثر مثبتی بر تصمیم‌گیری در سرمایه‌گذاری دارد اما عدم تقارن اطلاعاتی اثر منفی و معناداری بر روی تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاری دارد. نتایج باکیول و زری^۳ (۲۰۱۵) نشان داد که ویژگی تسلط بر خویشتر ارتباط معنی‌داری با درجه ریسک‌پذیری افراد داشته و بعلاوه ویژگی گشودگی نسبت به تجربیات جدید نیز بر روی فرآیند تصمیم‌گیری افراد تأثیرگذار است. نتایج تافونی و همکاران^۴ (۲۰۱۵). این مطالعه نشان می‌دهد که کسب اطلاعات به طور مستقیم با حجم معاملات در ارتباط است. از سوی دیگر، تأثیر ویژگی‌های شخصیتی سرمایه‌گذار در کسب اطلاعات و حجم معاملات اثبات شده است. نتایج چارلز و کاسیلینگام^۵ (۲۰۱۴)، مطالعه نشان می‌دهد سرمایه‌گذاران بر اساس حالت شخصیتی در زمینه فردگرایی، میزان مشورت و بصری بودن به نوع ای، بی و سی^۶ طبقه‌بندی می‌شوند. از سوی دیگر بین ویژگی‌های شخصیتی سرمایه‌گذار با برخی از متغیرهای جمعیت شناختی ارتباط معناداری وجود دارد. شخصیت سرمایه‌گذار نقش مهمی در تعیین سبک سرمایه‌گذاری دارد. نتایج ریاض و همکاران^۷ (۲۰۱۲) نشان می‌دهد رفتار سرمایه‌گذار به چگونگی اطلاعات موجود و همچنین میزان ریسک بستگی دارد. همچنین به چگونگی تمایل به ریسک‌پذیری در جهت تصمیم‌گیری نیز بستگی دارد که نقش معناداری در سبک‌های سرمایه‌گذاری به عنوان یک سرمایه‌گذار ایفاء می‌نماید. نتایج داک ورت و همکاران^۸ (۲۰۱۲) نشان داد که ویژگی با وجدان بودن در بین سرمایه‌گذاران ارتباط مستقیمی با سطح تحصیلات آن‌ها داشته و بیشترین تأثیر را از بین پنج ویژگی کلی شخصیتی با عملکرد آن‌ها دارد و همچنین نتایج میفیلد و همکاران^۹ (۲۰۰۸)، نتایج نشان می‌دهد افراد برون‌گرا در سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت شرکت کرده و افرادی که دارای خصوصیت روان رنجوری یا ریسک‌گریزی هستند در سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت شرکت می‌کنند.

1 - Bakar & Yi

2 - Riaz & Hunjra

3 - Bucciol & Zarri

4 - Tauni et al

5 - Charles & Kasilingam

6 - A, B and C

7 - Riaz

8 - Duckworth

9 - Mayfield et al

۳- روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی است، از لحاظ روش استنتاج، توصیفی-همبستگی می‌باشد و به لحاظ طرح تحقیق نیز پس رویدادی است. روش گردآوری اطلاعات مربوط به پیشینه و مبانی نظری تحقیق از کتاب‌ها و مقالات تخصصی، پایان‌نامه‌ها و نیز پایگاه‌ها اینترنتی بهره‌جسته شد. ابزار مورد استفاده برای گردآوری اطلاعات مصاحبه و پرسش‌نامه استفاده شد.

به منظور تبیین الگوی مناسب قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، در اولین قدم با بررسی ادبیات تحقیق و به کمک تحقیقات انجام شده شاخص‌ها استخراج شد، سپس نظر ۱۰ نفر از خبرگان ارشد (افزادی بودند که داری مقالات علمی در این زمینه و سابقه ۱۵ سال در بازار سرمایه ایران را داشتند) از طریق مصاحبه در خصوص شاخص‌های که تأثیرگذار در قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی می‌باشد، دریافت و سپس با تلفیق شاخص‌های استخراج شده از مبانی نظری و نظر خبرگان ارشد پرسش‌نامه اولیه طراحی گردید و برای اعلام نظر خبرگانی که با آنها مصاحبه شده بود ارسال گردید و از آنها خواسته شد میزان اهمیت هر کدام از شاخص‌ها را نمره بین صفر الی نه بدهند. پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها، شاخص‌های که نمره بالای ۴۵ کسب کرده بودند برای مرحله بعد انتخاب شدند که در این مرحله از شاخص قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی که ۶۰ بُعد بودند ۳۵ بُعد انتخاب شدند.

جمع‌آوری اطلاعات مربوط به آزمون فرضیه‌های تحقیق از پرسشنامه مرتبط استفاده گردیده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو بخش استفاده شده که در زیر ارائه شده است:

الف) شناسایی شاخص‌های اولیه و ارائه مدل: در این مرحله بعد از استفاده از فن دلفی و جمع‌آوری نظرات در مرحله ابتدایی شاخص‌ها شناسایی شده و در مرحله دوم نظرات ۴۵ خبره (این افراد شامل خبرگان ارشدی که با آنها مصاحبه شده بودند و اساتیدی که حداقل ۷ سال سابقه فعالیت در بازار سرمایه دارند) و جمع‌آوری و بررسی شده و پس از تدوین پرسشنامه اولیه و ارائه پاسخ به آن نتایج با استفاده از روش تحلیل عاملی اکتشافی (با کمک نرم‌افزار SPSS) و تحلیل عاملی تأییدی (با نرم‌افزار PLS) مورد آزمون قرار گرفته است. در این مرحله شاخص‌های اولیه در زمینه و قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و مدل مفهومی شکل گرفته است.

ب) بررسی مؤلفه‌های قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی: در این مرحله محقق مدل‌های اکتشافی مرحله اول را به عنوان مدل ملاک قرار داده و سپس از داده‌های جمع‌آوری شده از ۴۵ نفر از جامعه مورد بررسی استفاده کرده و نتایج را با روش معادلات ساختاری و نرم‌افزار PLS مورد بررسی قرار داده است. روایی ابزار تحقیق با استفاده از نظر خبرگان، متخصصان و اساتید و نیز تحلیل عاملی و پایایی سازه‌ها با استفاده از آزمون آلفای کرون باخ سنجیده شد که نتایج در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱- بررسی پایایی پرسشنامه

متغیر	شماره سؤالات	آلفای کرونباخ
عدم روان رنجوری	۱ الی ۷	۰/۹۶۹
برونگرایی	۸ الی ۱۴	۰/۹۶۷
گشودگی به تجربه	۱۵ الی ۲۱	۰/۹۵۸
سازگاری	۲۲ الی ۲۸	۰/۹۵۶
با وجدان بودن	۲۹ الی ۳۵	۰/۹۳۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۴- تجزیه و تحلیل سؤالات پژوهشی

به منظور شناسایی مؤلفه‌های اصلی شاخص‌های اولیه برای تدوین الگویی مناسب قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی از آزمون تحلیل اکتشافی استفاده شده است؛ و نتایج در چهار مرحله زیر ارائه شده است.

۴-۱- بررسی کفایت تعداد داده‌ها

برای تحلیل عاملی از شاخص KMO استفاده می‌شود که نتایج در جدول ۲ ارائه شده است:

جدول ۲- نتایج آزمون KMO و بارتلت مربوط به مؤلفه‌های حسابداری اکوسیستم

آماره KMO	آماره کای اسکوئر	آماره
۰/۶۸۸	۲۰۳۹/۸۱۸	آزمون بارتلت
	۵۹۵	درجه آزادی
	۰/۰۰۰	سطح معنی‌داری

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در جدول ۲ با توجه به نتیجه آزمون بارتلت برابر با (۰/۶۸۸) بوده و این مقدار بیشتر از (۰/۰۶) می‌باشد بنابراین تعداد داده‌ها برای انجام تحلیل عاملی مناسب است

۴-۲- بررسی تناسب تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار مدل

نتیجه آزمون بارتلت برای این پژوهش نشان می‌دهد سطح معنی‌داری برابر با (۰/۰۰۰) می‌باشد که از ۵ درصد کمتر بوده بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تحلیل عاملی برای شناسایی ساختار (مدل عاملی) روشی مناسب است.

۳-۴- بررسی بار عاملی سؤالات

به منظور بررسی این مسئله که آیا سؤالات طراحی شده مناسب هستند یا نه به بار عاملی سؤالات استناد می‌شود، نتایج بررسی بار عاملی سؤالات پرسش‌نامه در جدول ۳ ارائه شده است:

جدول ۳- جدول بار عاملی سؤالات پرسشنامه مربوط به مؤلفه‌های حسابداری اکوسیستم

بار عاملی	سؤالات	بار عاملی	سؤالات
۰/۸۱۵	به ندرت به احساسات و عواطفی که محیط‌های متفاوتی به وجود می‌آورند، توجه می‌کنم.	۰/۸۵۴	من اصولاً شخص نگرانی نیستم.
۰/۷۵۴	معتقدم که هنگام تصمیم‌گیری در مسائل اخلاقی باید پیرو مراجع مذهبی باشیم.	۰/۸۳۲	اغلب خود را کمتر از دیگران حس می‌کنم.
۰/۶۷۵	بعضی اوقات وقتی شعری می‌خوانم یا یک کار هنری را تماشا می‌کنم، یک احساس لرزش و یک تکان هیجانی را حس می‌کنم.	۰/۸۶۷	هنگامی که تحت فشار روحی زیاد هستم گاه احساس می‌کنم دارم خرد می‌شوم.
۰/۸۱۱	سعی می‌کنم در مقابل همه مؤدب باشم.	۰/۷۲۸	به ندرت احساس تنهایی و غم می‌کنم.
۰/۸۹۸	همکاری را بر رقابت ترجیح می‌دهم.	۰/۹۱۸	اغلب احساس عصبی بودن و تنش می‌کنم.
۰/۹۲۴	برخی فکر می‌کنند من فردی سرد و حسابگر هستم.	۰/۸۴۴	به ندرت احساس اضطراب یا ترس می‌کنم.
۸۶۷/۰	عموماً سعی می‌کنم شخصی با ملاحظه و منطقی باشم.	۰/۹۵۴	اغلب از طرز برخورد دیگران با خودم عصبانی می‌شوم.
۶۸۴/۰	در روش‌هایم سرسخت و بی‌انعطاف هستم.	۰/۷۹۷	دوست دارم همیشه افراد زیادی دور و برم باشند.
۶۷۸/۰	اگر لازم باشد می‌توانم برای رسیدن به اهداف دیگران را به طور ماهرانه‌ای به بازی بگیرم.	۰/۸۱۷	خودم را فرد سرحال و زنده‌ای نمی‌دانم.
۹۳۷/۰	اگر کسی را دوست نداشته باشم، می‌گذارم متوجه احساسم بشود.	۰/۸۲۶	همیشه برای کار آماده‌ام.
۰/۸۹۲	فرد خیلی منظم و مرتبی نیستم.	۰/۸۹۲	غالباً ترجیح می‌دهم که کارهایم را به تنهایی انجام دهم.
۰/۷۴۵	قبل از شروع هر کاری وقت زیادی تلف می‌کنم.	۰/۸۸۷	اغلب احساس می‌کنم که سرشار از انرژی هستم.
۰/۸۹۸	فرد مولدی هستم که همیشه کارهایم را به اتمام می‌رسانم.	۰/۸۸۴	زندگی و رویدادهای آن برایم سریع می‌گذرد.

سؤالات	بار عاملی	سؤالات	بار عاملی
ترجیح می‌دهم برای خودم کار کنم تا رهبر دیگران باشم.	۰/۸۸۰	تلاش می‌کنم هر کاری را به نحو احسن انجام دهم.	۰/۶۹۴
هنگامی که راه درست کاری را پیدا کنم آن روش را همیشه ادامه می‌دهم.	۰/۹۰۸	فکر نمی‌کنم هیچ وقت بتوانم فردی منطقی بشوم.	۰/۶۴۹
دوست ندارم وقتی با خیال‌پردازی تلف کنم.	۰/۸۷۰	وقتی قول یا تعهدی می‌دهم همواره می‌توانم برای عمل به آن روی من حساب کرد.	۰/۶۷۳
واقعاً از صحبت کردن با دیگران لذت می‌برم.	۰/۸۶۳	به خوبی می‌توانم کارهایم را طوری تنظیم کنم که درست و سر زمان تعیین شده انجام شوند.	۰/۸۷۶
اغلب از کلنجار رفتن با نظریه‌های انتزاعی لذت می‌برم.	۰/۸۱۸		

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در جدول ۳ مشخص می‌شود هیچ کدام از سؤالات پرسشنامه دارای بار عاملی کمتر از ۰/۵ نیستند بنابراین سؤالات استخراج شده متغیرهای تحقیق را به شکل قابل قبولی نمایش می‌دهند و می‌توان نتیجه گرفت که سؤالات طراحی شده مناسب هستند.

۴-۴- شناسایی تعداد مؤلفه‌های معنادار و تبیین واریانس

این جدول نشان‌دهنده مقادیر ویژه برای متغیرهای تحقیق می‌باشد. بر اساس این جدول عامل‌هایی که مقدار ویژه آنها کمتر از ۱ هستند از تحلیل خارج می‌شوند. عوامل خارج شده از تحلیل، عواملی هستند که حضور آنها باعث تبیین بیشتر واریانس نمی‌شود. نتایج این جدول برای متغیرهای تحقیق حاضر در جدول ۴ ارائه شده است:

جدول ۴- جدول واریانس کل مربوط به مؤلفه‌های حسابداری اکوسیستم

متغیرها (عوامل)	مقادیر ویژه			عوامل استخراجی با چرخش		
	عدد کلی	درصد واریانس	واریانس جمعی	عدد کلی	درصد واریانس	واریانس جمعی
۱	۱۰/۲۹۱	۲۹/۴۰۳	۲۹/۴۰۳	۶/۱۷۱	۱۷/۶۳۱	۱۷/۶۳۱
۲	۷/۰۳۱	۲۰/۰۸۹	۴۹/۴۹۲	۶/۰۳۰	۱۷/۲۲۸	۳۴/۸۵۹
۳	۵/۳۵۲	۱۵/۲۹۲	۶۴/۷۸۴	۵/۸۵۷	۱۶/۷۳۴	۵۱/۵۹۳
۴	۳/۶۷۰	۱۰/۴۸۶	۷۵/۲۷۰	۵/۶۷۲	۱۶/۲۰۴	۶۷/۷۹۸
۵	۲/۵۶۶	۷/۳۳۱	۸۲/۶۰۰	۵/۱۸۱	۱۴/۸۰۲	۸۲/۶۰۰

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۴ حاکی از این است که چهار عامل دارای مقادیر ویژه بیشتر از ۱ بوده و در تحلیل باقی می‌مانند. این پنج عامل می‌توانند تقریباً ۸۲/۶ درصد از واریانس مورد نظر را تبیین نمایند.

جدول ۵- ماتریس چرخش یافته مربوط به مؤلفه‌های قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس

ویژگی‌های شخصیتی

عامل پنجم	عامل چهارم	عامل سوم	عامل دوم	عامل اول	گویه‌ها
-۰/۰۸۱	۰/۱۸۶	-۰/۱۰۷	۰/۰۷۱	۰/۸۹۲	سؤال ۱
-۰/۰۴۳	۰/۱۳۹	-۰/۰۲۱	۰/۰۶۹	۰/۸۹۸	سؤال ۲
-۰/۰۴۶	۰/۱۱۶	-۰/۰۱۷	۰/۱۶۶	۰/۹۰۸	سؤال ۳
-۰/۰۴۱	۰/۱۷۱	۰/۱۵۴	۰/۰۳۴	۰/۸۲۰	سؤال ۴
-۰/۰۷۵	۰/۱۵۹	۰/۰۱۰	۰/۰۴۰	۰/۹۴۱	سؤال ۵
۰/۰۴۶	۰/۱۲۸	۰/۰۸۹	۰/۱۳۸	۰/۸۹۴	سؤال ۶
-۰/۰۹۵	۰/۰۹۸	-۰/۰۴۵	۰/۰۳۷	۰/۹۶۵	سؤال ۷
۰/۰۱۰	۰/۲۵۴	-۰/۰۰۳	۰/۸۵۱	۰/۰۹۱	سؤال ۸
۰/۱۸۲	۰/۲۹۰	۰/۱۵۶	۰/۸۱۵	۰/۱۰۸	سؤال ۹
۰/۰۷۷	۰/۱۳۱	۰/۰۰۹	۰/۸۸۶	۰/۱۳۱	سؤال ۱۰
۰/۱۰۱	۰/۱۶۴	-۰/۰۸۰	۰/۹۱۱	۰/۱۴۱	سؤال ۱۱
۰/۱۴۹	۰/۱۳۹	۰/۰۴۷	۰/۹۱۸	۰/۰۰۸	سؤال ۱۲
۰/۰۶۷	۰/۱۲۱	-۰/۰۵۲	۰/۹۲۷	۰/۰۵۴	سؤال ۱۳
۰/۰۹۸	۰/۱۸۷	۰/۰۱۹	۰/۹۱۲	۰/۰۵۲	سؤال ۱۴
۰/۱۱۳	-۰/۰۶۹	۰/۹۴۴	۰/۰۰۰	۰/۰۱۱	سؤال ۱۵
۰/۱۰۳	-۰/۰۵۹	۰/۹۲۲	۰/۰۶۲	۰/۰۳۷	سؤال ۱۶
۰/۱۲۷	-۰/۰۶۸	۰/۹۱۶	-۰/۰۶۲	-۰/۰۰۳	سؤال ۱۷
۰/۱۶۸	۰/۰۲۲	۰/۸۷۴	۰/۱۵۱	-۰/۰۵۶	سؤال ۱۸
۰/۱۹۷	-۰/۰۷۲	۰/۸۷۰	-۰/۰۶۱	۰/۰۹۸	سؤال ۱۹
-۰/۰۱۹	-۰/۰۳۴	۰/۸۵۹	-۰/۰۷۴	-۰/۰۹۲	سؤال ۲۰
۰/۰۷۸	۰/۰۶۴	۰/۸۱۱	۰/۰۴۵	۰/۰۷۷	سؤال ۲۱
۰/۲۴۹	۰/۸۲۳	-۰/۱۰۹	۰/۱۰۲	۰/۲۲۰	سؤال ۲۲
۰/۱۴۱	۰/۹۰۲	-۰/۰۷۲	۰/۲۲۶	۰/۰۸۷	سؤال ۲۳
۰/۰۴۴	۰/۸۹۰	۰/۰۵۷	۰/۲۴۶	۰/۲۵۷	سؤال ۲۴
۰/۱۶۶	۰/۸۸۷	-۰/۰۸۶	۰/۱۹۱	۰/۰۹۰	سؤال ۲۵

گویه ها	عامل اول	عامل دوم	عامل سوم	عامل چهارم	عامل پنجم
سؤال ۲۶	۰/۳۹۹	۰/۱۵۸	-۰/۰۱۲	۰/۷۵۵	۰/۰۱۶
سؤال ۲۷	۰/۰۱۵	۰/۲۱۷	-۰/۱۳۴	۰/۷۲۰	۰/۳۰۷
سؤال ۲۸	۰/۳۳۱	۰/۳۲۲	۰/۱۰۶	۰/۹۰۴	۰/۰۷۴
سؤال ۲۹	-۰/۱۷۸	۰/۱۸۵	۰/۲۶۲	۰/۱۵۵	۰/۸۵۶
سؤال ۳۰	۰/۱۰۷	۰/۱۱۴	۰/۱۴۴	۰/۰۸۱	۰/۸۳۲
سؤال ۳۱	-۰/۱۳۷	۰/۱۲۳	۰/۳۳۰	۰/۲۲۲	۰/۸۴۰
سؤال ۳۲	۰/۰۲۸	-۰/۰۲۹	۰/۱۱۷	۰/۰۵۷	۰/۸۲۲
سؤال ۳۳	-۰/۱۳۶	۰/۰۲۵	۰/۰۵۰	۰/۲۳۵	۰/۷۵۶
سؤال ۳۴	-۰/۱۰۶	۰/۱۶۲	۰/۰۸۰	۰/۳۴۱	۰/۷۱۶
سؤال ۳۵	-۰/۰۱۳	۰/۱۴۳	-۰/۰۳۹	-۰/۰۷۳	۰/۹۲۱

منبع: یافته‌های پژوهشگر

در جدول ۵ با توجه به نتایج به دست آمده از ماتریس چرخش یافته مشخص شد که پنج عامل معنادار بوده و ۳۵ سؤال مطرح شده در قالب این پنج عامل قرار گرفته‌اند. بر این اساس عامل اول با عنوان عدم روان رنجوری دارای سؤالات (۱ الی ۷)، عامل دوم با عنوان برونگرایی دارای سؤالات (۸ الی ۱۴)، عامل سوم با عنوان گشودگی به تجربه دارای سؤالات (۱۵ الی ۲۱)، عامل چهارم با عنوان سازگاری دارای سؤالات (۲۲ الی ۲۸)، عامل پنجم با عنوان با وجدان بودن دارای سؤالات (۲۹ الی ۳۵) می‌باشند.

۵- مؤلفه‌های مؤثر قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی

در این بخش به منظور بررسی مؤلفه‌های مؤثر قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی از آزمون معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS استفاده شده است:

۵-۱- آزمون‌های مدل اندازه‌گیری

آزمون‌های مدل اندازه‌گیری در راستایی تأیید سؤالات پرسشنامه می‌باشد. این بخش در غالب دو گام (آزمون پایایی و آزمون روایی) برای سؤالات پرسشنامه مورد آزمون قرار گرفته است. نتایج به دست آمده از جدول ۶ در مورد بارهای عاملی سؤالات نشان داد که از ۳۵ سؤالات همه سؤالات دارای بارهای عاملی بیشتر از ۰/۷ بوده که حاکی از کیفیت بالای این سؤالات است. از سوی دیگر برای بررسی معنی‌داری سؤالات به ضرایب معنی‌داری در جدول ۷ مراجعه می‌شود.

جدول ۶- بررسی بار عاملی سؤالات مربوط به ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

سؤالات	عدم روان رنجوری	برونگرایی	گشودگی به تجربه	سازگاری	با وجدان بودن
سؤال ۱	۰/۸۸۸۴۹۷				
سؤال ۲	۰/۸۶۱۰۷۲				
سؤال ۳	۰/۸۶۴۰۳۴				
سؤال ۴	۰/۸۹۷۲۶۷				
سؤال ۵	۰/۹۳۶۶۸۹				
سؤال ۶	۰/۹۳۱۱۱۸				
سؤال ۷	۰/۹۳۵۲۹۶				
سؤال ۸		۰/۶۸۵۴۹۲			
سؤال ۹		۰/۹۰۸۲۲۵			
سؤال ۱۰		۰/۸۶۲۲۵۹			
سؤال ۱۱		۰/۸۹۰۲۳۵			
سؤال ۱۲		۰/۹۱۰۰۲۶			
سؤال ۱۳		۰/۸۴۰۱۱۳			
سؤال ۱۴		۰/۸۶۲۲۵۹			
سؤال ۱۵			۰/۷۰۱۲۰۴		
سؤال ۱۶			۰/۹۰۹۷۵۹		
سؤال ۱۷			۰/۸۸۳۰۷۹		
سؤال ۱۸			۰/۸۹۲۸۴۲		
سؤال ۱۹			۰/۸۶۹۳۹۴		
سؤال ۲۰			۰/۸۹۹۳۸۳		
سؤال ۲۱			۰/۹۳۱۹۱۳		
سؤال ۲۲				۰/۹۰۲۴۷۰	
سؤال ۲۳				۰/۸۴۱۱۴۹	
سؤال ۲۴				۰/۹۲۷۳۹۵	
سؤال ۲۵				۰/۷۸۳۶۱۶	
سؤال ۲۶				۰/۷۵۹۹۶۹	
سؤال ۲۷				۰/۸۱۱۵۵۹	
سؤال ۲۸				۰/۵۵۱۹۸۴	
سؤال ۲۹					۰/۸۷۵۳۵۶
سؤال ۳۰					۰/۹۳۲۰۵۵
سؤال ۳۱					۰/۹۲۵۱۱۴
سؤال ۳۲					۰/۹۰۳۴۹۰
سؤال ۳۳					۰/۸۱۲۸۸۶
سؤال ۳۴					۰/۷۵۹۶۴۰
سؤال ۳۵					۰/۹۴۵۰۹۶

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول ۷- بررسی معناداری سؤالات (آماره تی) برای ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

سؤالات	عدم روان رنجوری	برونگرایی	گشودگی به تجربه	سازگاری	با وجدان بودن
سؤال ۱	۶۸/۱۴۷۲۳۵				
سؤال ۲	۶۸/۳۵۲۸۸۴				
سؤال ۳	۷۲/۲۰۳۲۳۴				
سؤال ۴	۸۷/۰۷۰۹۴۵				
سؤال ۵	۱۱۹/۹۳۳۳۷۷				
سؤال ۶	۱۱۶/۴۲۵۲۸۶				
سؤال ۷	۱۴۷/۳۳۱۳۲۳				
سؤال ۸		۲۲/۴۰۹۵۳۲			
سؤال ۹		۷۸/۱۸۹۱۶۵			
سؤال ۱۰		۴۳/۲۹۱۶۸۰			
سؤال ۱۱		۵۶/۷۳۷۴۰۷			
سؤال ۱۲		۸۱/۷۹۰۹۶۶			
سؤال ۱۳		۷۰/۸۲۹۱۲۲			
سؤال ۱۴		۳۲/۵۸۵۸۴۱			
سؤال ۱۵			۱۷/۷۱۵۱۲۰		
سؤال ۱۶			۳۶/۹۲۲۲۹۳		
سؤال ۱۷			۳۷/۰۴۹۲۱۷		
سؤال ۱۸			۵۸/۹۴۲۳۹۹		
سؤال ۱۹			۵۳/۱۸۴۶۹۳		
سؤال ۲۰			۳۱/۹۵۰۷۶۵		
سؤال ۲۱			۴۵/۵۹۵۷۳۹		
سؤال ۲۲				۶۶/۷۳۲۴۴۹	
سؤال ۲۳				۴۶/۹۹۸۰۹۲	
سؤال ۲۴				۱۰۴/۸۷۱۲۹۵	
سؤال ۲۵				۳۲/۱۰۶۸۲۵	
سؤال ۲۶				۲۸/۴۹۲۱۲۸	
سؤال ۲۷				۳۵/۳۵۹۵۲۲	
سؤال ۲۸				۷/۱۲۶۳۱۶	
سؤال ۲۹					۵۴/۳۶۶۹۳۳
سؤال ۳۰					۹۸/۷۸۸۱۶۸
سؤال ۳۱					۹۹/۰۱۰۸۴۰
سؤال ۳۲					۶۶/۶۱۳۳۸۸
سؤال ۳۳					۴۰/۱۴۲۷۳۲
سؤال ۳۴					۲۹/۱۷۱۷۶۱
سؤال ۳۵					۲۲۹۴۷۵/۱۲۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتایج به دست آمده از جدول ۷ در مورد معناداری سؤالات نشان داد که ضرایب تی مربوط به تمامی سؤالات پرسشنامه در بازه (+۱/۹۶ و -۱/۹۶) نبوده که حاکی از تأیید معناداری تمامی ۳۵ سؤال مربوط به ابعاد ویژگی‌های شخصیتی معنادار بوده و نیازی به حذف هیچ یک از سؤالی نیست.

۲-۵- پایایی آلفای کرونباخ، پایایی مرکب، پایایی اشتراکی

آلفای کرون باخ معیار سنجش انسجام یا همسانی درونی سؤالات می‌باشد که نتایج در جدول ۸ ارائه شده است.

جدول ۸- نتایج پایایی مرکب، اشتراکی و آلفای کرونباخ برای ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

متغیر	آلفای کرونباخ	پایایی مرکب	پایایی اشتراکی
عدم روان رنجوری	۰/۹۶۱۹۰۶	۰/۹۶۸۴۶۰	۰/۸۱۴۵۲۳
برونگرایی	۰/۹۴۱۱۳۹	۰/۹۵۲۶۰۹	۰/۷۴۳۱۷۰
گشودگی به تجربه	۰/۹۴۶۳۷۸	۰/۹۵۶۸۶۸	۰/۷۶۱۳۶۳
سازگاری	۰/۸۹۴۷۳۱	۰/۹۲۱۳۰۳	۰/۶۳۳۷۹۶
با وجدان بودن	۰/۹۵۱۰۴۰	۰/۹۶۰۳۸۸	۰/۷۷۶۸۷۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

نتایج مربوط به پایایی نشان داد که مقادیر محاسبه شده برای پایایی بر اساس ضریب آلفای کرونباخ و پایایی مرکب بیشتر از ۰/۷ بوده و مورد تأیید می‌باشد. همچنین نتایج پایایی اشتراکی نشان داد که مقادیر محاسبه شده برای تمامی متغیرها بیشتر از ۰/۵ بوده و حاکی از تأیید قابلیت تعمیم‌پذیری سؤالات می‌باشد.

۳-۵- بررسی میانگین واریانس استخراج شده (AVE)

روایی همگرا حاکی از این مطلب بود تا چه اندازه سؤالات هر متغیر با هم همبستگی دارند که نتایج آن در جدول (۹) ارائه شده است. در جدول ۹ با توجه به اینکه شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) برای تمامی متغیرهای مطرح شده بالای ۰/۵ بوده که حاکی از تأیید روایی همگرا می‌باشد.

جدول ۹- نتایج آزمون روایی همگرا برای ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

متغیر	میانگین واریانس استخراج شده (AVE)
عدم روان رنجوری	۰/۸۱۴۵۲۳
برونگرایی	۰/۷۴۳۱۷۰
گشودگی به تجربه	۰/۷۶۱۳۶۳
سازگاری	۰/۶۳۳۷۹۶
با وجدان بودن	۰/۷۷۶۸۷۸

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۴-۵- آزمون‌های کیفیت مدل ساختاری و اندازه‌گیری

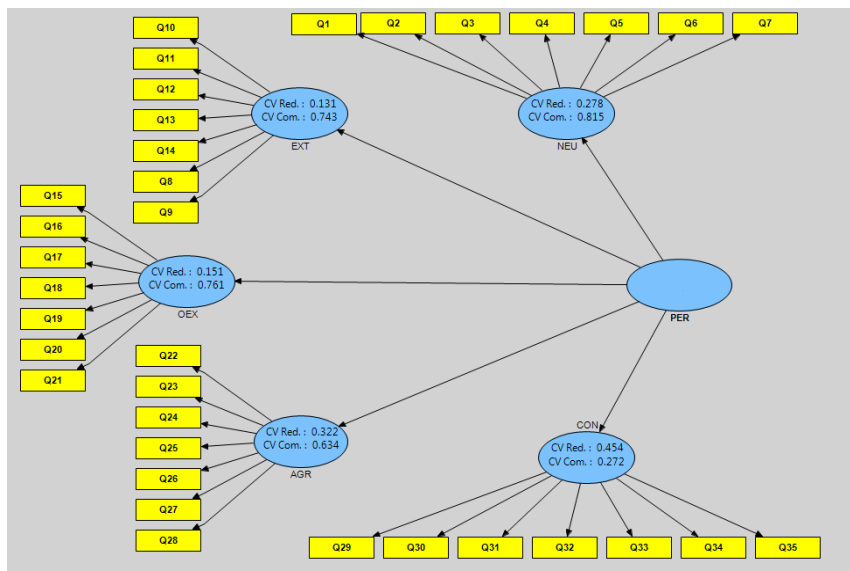
در این بخش به بررسی کیفیت مدل در غالب کیفیت مدل اندازه‌گیری (سؤالات) و کیفیت مدل ساختاری (متغیرها و فرضیه‌ها) پرداخته شده است. برای بررسی کیفیت مدل اندازه‌گیری از شاخص اشتراک با روایی متقاطع (CV COM) استفاده می‌شود. مقادیر مثبت برای این شاخص نشان‌دهنده کیفیت مناسب مدل اندازه‌گیری می‌باشد. همچنین به منظور بررسی کیفیت مدل ساختاری از شاخص اشتراک افزونگی (CV RED) استفاده می‌شود. مقادیر مثبت برای این شاخص نشان‌دهنده کیفیت مناسب مدل ساختاری می‌باشد. از سوی دیگر شاخص (GOF) به عنوان معیاری برای سنجش عملکرد کلی مدل به کار می‌رود و هر دو مدل ساختاری و اندازه‌گیری را به صورت همزمان مدنظر قرار می‌گیرد. این شاخص به صورت مجذور حاصل ضرب میانگین ضرایب تعیین و پایایی اشتراکی محاسبه می‌شود. بر این اساس سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ به ترتیب به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای این شاخص می‌باشد (محسنین و اسفیدانی، ۱۳۹۳، ۱۵۵)؛ که در شکل ۱ و جدول ۱۰ ارائه شده‌اند.

با توجه به نتایج جدول ۱۰ مشخص شد که تمامی مقادیر محاسبه شده برای شاخص‌های اشتراک (CV COM) و (CV RED) مثبت بوده که حاکی از تأیید مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری مربوط به ابعاد ویژگی‌های شخصیتی می‌باشد.

با توجه به اینکه مقدار محاسبه شده برای ضریب کیفیت کلی مدل (GOF) برابر با ۰/۵۲ بوده و این مقدار از ۰/۳۶ بیشتر می‌باشد از این رو می‌توان نتیجه گرفت که مدل از مطلوبیت بالایی برخوردار است.

$$GOF = \sqrt{\text{میانگین ضرایب پایایی اشتراکی} \times \text{میانگین ضرایب تعیین}}$$

$$0.74 \times 0.37 = 0.52 \quad GOF = \sqrt{\quad}$$

شکل ۱- کیفیت مدل ساختاری و اندازه‌گیری برای ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

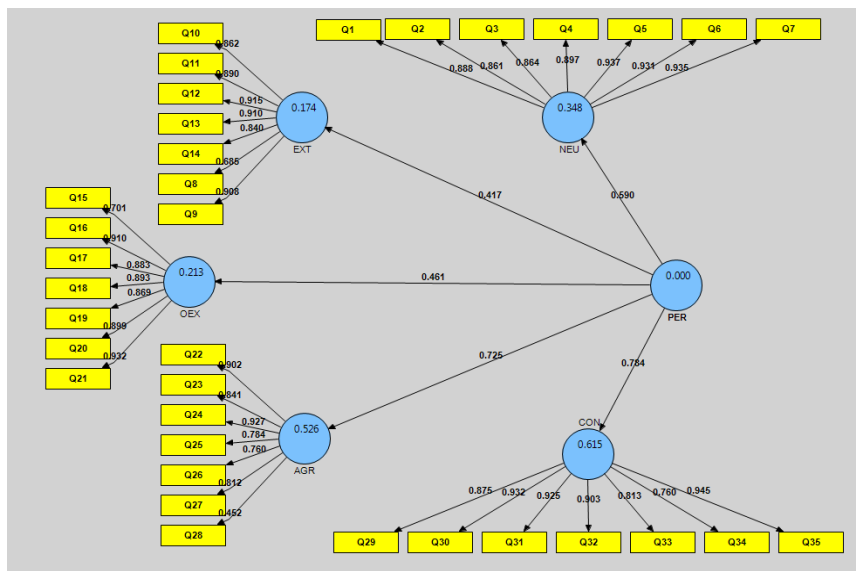
جدول ۱۰- آزمون‌های کیفیت مدل ساختاری و اندازه‌گیری برای ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

شاخص اشتراک (CV RED)	شاخص اشتراک (CV COM)	متغیر
۰/۲۷۸۱۵۰	۰/۸۱۴۵۰۷	عدم روان رنجوری
۰/۱۳۱۱۹۰	۰/۷۴۳۳۸۶	برونگرایی
۰/۱۵۰۵۰۰	۰/۷۶۱۲۲۳	گشودگی به تجربه
۰/۳۲۱۷۵۳	۰/۶۳۳۸۱۳	سازگاری
۰/۴۵۴۰۰۷	۰/۲۷۲۱۳۹	با وجدان بودن

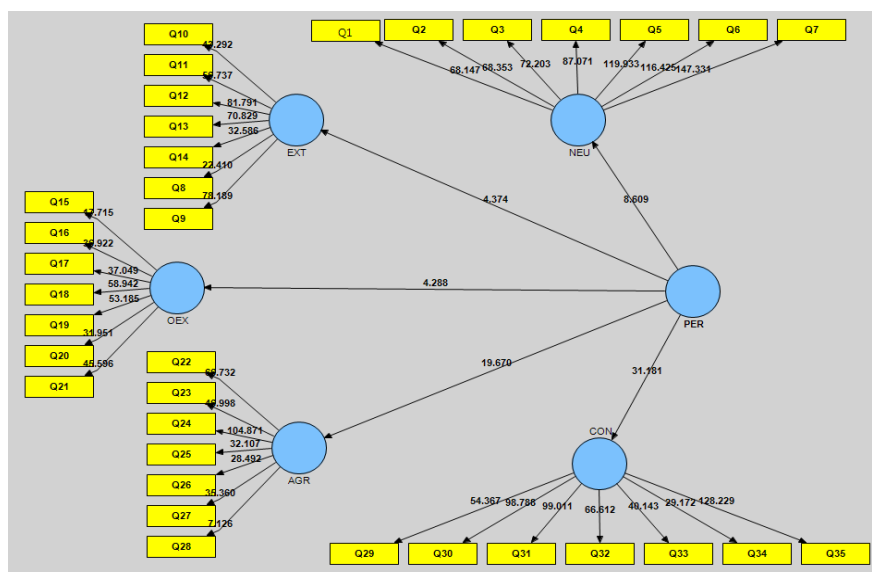
منبع: یافته‌های پژوهشگر

۵-۵- آزمون‌های مدل ساختاری

آزمون‌های مدل اندازه‌گیری در راستایی تأیید روابط مطرح شده در مدل می‌باشد. این بخش در غالب دو گام (ضرایب مسیر و ضرایب معناداری) برای مدل تحقیق مورد آزمون قرار گرفته است. بر این اساس شکل ۲ نشان‌دهنده ضرایب استاندارد و مدل ۴ نشان‌دهنده ضرایب معناداری می‌باشد.

شکل ۲- مدل ضرایب استاندارد برای ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

شکل ۳- مدل معناداری (تی) برای ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

جدول ۱۱- نتایج آزمون مدل برای ابعاد ویژگی‌های شخصیتی

نتیجه	ضریب مسیر	ضریب تی	شاخص‌های مؤثر در قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی
تأثیر مثبت و معنی‌دار	۰/۶۹۰	۸/۶۰۹	عدم روان رنجوری
تأثیر مثبت و معنی‌دار	۰/۴۱۷	۴/۳۷۴	برونگرایی
تأثیر مثبت و معنی‌دار	۰/۴۶۱	۴/۲۸۸	گشودگی به تجربه
تأثیر مثبت و معنی‌دار	۰/۷۲۵	۱۹/۶۷۰	سازگاری
تأثیر مثبت و معنی‌دار	۰/۷۸۴	۳۱/۱۸۱	با وجدان بودن

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با توجه به اینکه ضرایب معناداری تمامی مؤلفه‌های بررسی شده بیشتر از سطح ۲/۸۵ می‌باشد از این رو می‌توان نتیجه گرفت که این چهار متغیر در سطح اطمینان ۹۹ درصد به عنوان مؤلفه‌های مؤثر در قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی هستند.

۶- بحث و نتیجه‌گیری

به منظور بررسی مؤلفه‌های اصلی قدرت ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس بر اساس ویژگی‌های شخصیتی از آزمون معادلات ساختاری با نرم‌افزار PLS استفاده شده است؛ آزمون‌های مدل اندازه‌گیری در راستای تأیید سؤالات پرسشنامه می‌باشد. این بخش در غالب دو گام (آزمون پایایی و آزمون روایی) برای سؤالات پرسشنامه مورد آزمون قرار گرفته است. بر این اساس در گام اول آزمون‌های مدل اندازه‌گیری (مدل مربوط به سؤالات پرسشنامه) مورد بررسی قرار گرفته سپس آزمون‌های مدل ساختاری (مدل مربوط به فرضیه‌ها) بررسی و تحلیل شده و در مرحله نهایی کیفیت مدل بررسی شده است؛ که نتایج نشان داد که حاکی از معناداری سؤالات بوده و نیازی به حذف سؤال از فرایند تجزیه و تحلیل نیست؛ بارهای عاملی بیشتر از ۰/۷ نیز حاکی از کیفیت بالای سؤالات می‌باشد، ضرایب تی مربوط به تمامی سؤالات پرسشنامه نیز در بازه (۱/۹۶+ و ۱/۹۶-) قرار نداشته که حاکی از تأیید معناداری تمامی سؤالات بوده و نیازی به حذف هیچ یک از سؤالات نیست. نتایج مربوط به پایایی نیز نشان داد که مقادیر محاسبه شده برای پایایی بر اساس ضریب آلفای کرونباخ و پایایی مرکب بیشتر از ۰/۷ بوده و مورد تأیید می‌باشد. به علاوه شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) برای تمامی متغیرهای مطرح شده بالای ۰/۵ بوده که حاکی از تأیید روایی همگرا می‌باشد؛ و با توجه به اینکه مقدار محاسبه شده برای ضریب کیفیت کلی مدل (GOF) برابر با ۰/۵۲ بوده و این مقدار از ۰/۳۶ بیشتر می‌باشد از این رو می‌توان نتیجه گرفت که مدل از مطلوبیت بالایی برخوردار است. در نهایت ضرایب معناداری تمامی متغیرها بیشتر از سطح ۲/۵۸ می‌باشد از این رو می‌توان نتیجه گرفت که این پنج متغیر

مشمول بر "عدم روان رنجوری؛ برونگرایی، گشودگی به تجربه، سازگاری و با وجدان بودن" در سطح اطمینان ۹۹ درصد به عنوان مؤلفه‌های مؤثر در ابعاد ویژگی‌های شخصیتی می‌باشند. در این راستا تاتونی و همکاران (۲۰۱۶)، میفیلد و همکاران (۲۰۰۸)، جوادیان و لنگرودی (۱۳۹۳) نیز در پژوهشی تأثیر شخصیت بر رفتار ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران را در بورس اوراق بهادار تهران مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها و اطلاعات آماری این پژوهش نشان می‌دهد که چهار بعد از زیر عامل‌های شخصیت بر ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران تأثیر مثبت و معنادار دارد لذا می‌توان نتیجه گرفت بین شخصیت و ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران رابطه قوی وجود دارد؛ که در راستای نتایج پژوهش حاضر می‌باشد.

فهرست منابع

- (۱) ابراهیمی، خدیجه، محسن دستگیر و زهره لطیفی، (۱۳۹۵)، "ارزیابی اهمیت ویژگی‌های شخصیتی تحلیل‌گران بازار سرمایه به عنوان بعد سوم موفقیت آن‌ها"، دانش سرمایه‌گذاری، ۲۲(۶)، صص ۱۰۰-۸۷.
- (۲) اردلان، محمدرضا، اصغر اسکندری، مریم گیلانی و نفیسه عطایی، (۱۳۹۳)، "بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و هوش سازمانی کارکنان با مدیریت سرمایه‌فکری"، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۷۱(۹)، صص ۱۲۳-۱۴۸.
- (۳) ابراهیمی، سید کاظم، علی بهرامی نسب و صدیقه پروانه، (۱۳۹۷)، "تأثیر رقابت در بازار محصول بر ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران"، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۰(۴۰)، صص ۱۷۱-۱۸۶.
- (۴) اسدنیاء، ابوالفضل، پیمان جلیل‌پور، وحید احمدی و مهدی بریاجی، (۱۳۹۵)، "رابطه ویژگی‌های شخصیتی با عملکرد شغلی در بین کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه‌های شهید چمران و علوم پزشکی جندی شاپور اهواز"، فصلنامه علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۲(۱)، صص ۱۵۶-۱۴۲.
- (۵) آنت، زینب، محمدحسین رضوی و امید جمشیدی، (۱۳۹۴)، "ارتباط ابعاد پنجگانه شخصیت و ریسک‌پذیری شرکت‌کنندگان در مسابقات بین‌المللی دو و میدانی دهه فجر"، مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، ۷(۲)، صص ۲۹-۱۹.
- (۶) بابائیان، علی، یوسف سامانی و ذبیح‌اله کرمی، (۱۳۹۳)، "بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی با عملکرد شغلی کارکنان رسته‌های مأموریتی ناجا"، نشریه علمی ترویجی، ۳۷(۵)، صص ۲۵-۹.
- (۷) باقرزاده، مجید، رویا آل‌عمران و حمید خدادادی، (۱۳۹۲)، "بررسی تأثیر عوامل فردی بر خرید سهام"، ماهنامه بورس، ۱۰۳(۸)، صص ۸۱-۷۶.
- (۸) بیات، علی و بهجت آبچر، (۱۳۹۴)، "ارتباط بین الگوهای تصمیم‌گیری و انتظارات سرمایه‌گذاران از ریسک و بازده سرمایه‌گذاری در ابزارهای مالی بر اساس مدل مارکویتز"، فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، ۱۶(۴)، صص ۱۹۰-۱۷۳.

- ۹) خلیلی عراقی، مریم و محمد قربانی، (۱۳۹۰)، "بررسی تأثیر ویژگی‌های شخصیتی در ریسک‌گریزی سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران"، بانک مقالات بازاریابی ایران.
- ۱۰) ذاکری‌پور، غلامرضا، (۱۳۹۲)، "رفتار سازمانی شهروندی: تبیین بر اساس ابعاد شخصیت"، تعهد سازمانی و رضایت شغلی، نشریه علمی-ترویجی، ۳۴(۸)، صص ۲۷-۱۰.
- ۱۱) روغنی زاده، مرجان، (۱۳۹۵)، "عوامل، ویژگی‌های رفتاری و تیپ شخصیتی مؤثر بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذار در بورس اوراق بهادار"، فصلنامه مطالعات اقتصاد، مدیریت مالی و حسابداری، ۲(۳).
- ۱۲) سعادت جوی آوردکلو، مهدی و مهدی علی رحیمی، (۱۳۹۳)، "مدیریت ریسک و کاربرد آن در بازار سرمایه با استفاده از مدل ریسک‌سنجی ارزش در معرض خطر (Value at Risk)"، مجله مدیریت صنعتی دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج، ویژه‌نامه مدیریت و حسابداری، ۹(۴)، صص ۷۳-۵۹.
- ۱۳) سعدی، رسول، ارین قلی‌پور و فتانه قلی‌پور، (۱۳۸۹)، "بررسی اثرات شخصیت سرمایه‌گذاران و خطاهای ادراکی در سرمایه‌گذاری آن‌ها در بورس اوراق بهادار تهران"، تحقیقات مالی، ۱۲(۲۹).
- ۱۴) طاهری‌عابد، رضا، مهدی علی نژاد سارو کلایی و خسرو فغانی ماکرانی، (۱۳۹۹)، "تأثیر خودشیفتگی مدیران عامل بر شفافیت گزارشگری مالی"، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۲(۴۸)، صص ۷۱-۹۴.
- ۱۵) طبائیان، راضیه، شعله امیری و حسین مولوی، (۱۳۹۴)، "رابطه تحوّل ابعاد ارزش‌های انسانی بنیادی و ویژگی‌های شخصیتی در سه دوره بزرگسالی در زنان و مردان"، دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۱۶(۳)، صص ۶۸-۷۸.
- ۱۶) عربصالحی، مهدی، احمد گوگردچیان و مجید هاشمی، (۱۳۹۳)، "عوامل مؤثر بر تصمیم‌های سرمایه‌گذاری در دارایی‌های سرمایه‌ای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، حسابداری مالی، ۲۳(۶)، صص ۸۵-۶۷.
- ۱۷) کنجکاو منفرد، امیررضا، سعید فتحی و بهرام رنجبریان، (۱۳۹۴)، "تبیین مدل ریسک ادراک‌شده مشتریان خدمات سرمایه‌گذاری"، دو فصلنامه علمی پژوهشی کاوش‌های مدیریت بازرگانی، ۱۴(۷)، صص ۱۹۱-۲۱.
- ۱۸) کیامرثی، امیر، (۱۳۹۶)، "تأثیر ویژگی‌های خشم و اضطراب بر تصمیمات سرمایه‌گذاری مالی مشتریان در بانک سینا شهرستان گچساران"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد.
- ۱۹) لاری سمنا، بهروز، (۱۳۹۷)، "بررسی تأثیر حالت‌های روحی در ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تهران"، مدیریت دارایی و تأمین مالی، ۲۰(۱)، صص ۱۲۰-۱۰۷.
- ۲۰) مبشری، فاطمه و موسی کافی، (۱۳۹۵)، "رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سرسختی روان‌شناختی کارکنان اتاق عمل در بیمارستان الزهراء اصفهان در سال ۱۳۹۳"، مجله علوم پزشکی رازی، ۲۳(۱۴۳)، صص ۵۵-۴۷.
- ۲۱) محمودی مفید، محمد و نازلی منجم زاده، (۱۳۹۳)، "بررسی تأثیر و رتبه‌بندی ابعاد شخصیت روی کارآفرینی"، پژوهش‌های مدیریت راهبردی، ۲۰(۵۶)، صص ۱۳۳-۱۶۰.

۲۲) مظلومی، نادر، فریبا لطیفی و هیوا آسیایی، (۱۳۸۶)، "بررسی رابطه ریسک‌پذیری مدیران با عملکرد سازمان‌ها در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه مطالعات مدیریت، ۵۶ (۲)، صص ۹۲-۷۱

۲۳) هیجرودی، فاطمه، محمد دوستار و محمود مرادی، (۱۳۹۷)، "تحلیل تعدیلگری مدل پنج عاملی شخصیت بر تأثیرگذاری کسب اطلاعات مالی بر رفتار سرمایه‌گذاران در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، ۲۵ (۷)، صص ۴۰-۵۹.

- 24) Arianti, B. F. (2018), "The Influence of Financial Literacy, Financial Behavior and Income on Investment Decision", *Eaj (Economics And Accounting Journal)*, 1(1), PP. 1-10
- 25) Carducci, B. J., & Wong, A. S. (1998), "Type A and Risk Taking in Everyday Money Matters", *Journal of Business and Psychology*, 12(3), PP. 355-359.
- 26) Curtis, Q. (2019), "Costs, Conflicts, and College Savings: Evaluating Section 529 Savings Plans", *Virginia Law and Economics Research Paper*, PP.
- 27) Hastings, J., & Mitchell, O. S. (2020), "How Financial Literacy and Impatience Shape Retirement Wealth and Investment Behaviors", *Journal of Pension Economics & Finance*, 19(1), PP. 1-20.
- 28) Kannadhasan, M. (2015), "Retail Investors' Financial Risk Tolerance and Their Risk-taking Behaviour: The Role of Demographics as Differentiating and Classifying Factors", *IIMB Management Review*, 27(3), PP. 175-184
- 29) Leutner, F., Ahmetoglu, G., Akhtar, R., & Chamorro-Premuzic, T. (2014), "The Relationship between the Entrepreneurial Personality and the Big Five Personality Traits", *Personality and Individual Differences*, 63(5), PP. 58-63.
- 30) Misra, R., Srivastava, S., & Banwet, D. K. (2019), "Are Type B Investors Efficacious? Exploring Role of Personality in Ambidextrous Investment Decision-Making", *DECISION*, 46(1), PP. 27-34.
- 31) Parker, D. (2014), "Property Investment Decision Making by Australian REITs", *Journal of Property Investment & Finance*, 32(5), PP. 456-473.
- 32) Rachev, S. T., Stoyanov, S. V., & Fabozzi, F. J. (2011), "A Probability Metrics Approach to Financial Risk Measures", *John Wiley & Sons*.
- 33) Sheau-Fen, Y., Sun-May, L., & Yu-Ghee, W. (2012), "Store Brand Proneness: Effects of Perceived Risks, Quality and Familiarity", *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, 20(1), PP. 48-58.
- 34) Stajkovic, A. D., Bandura, A., Locke, E. A., Lee, D., & Sergent, K. (2018), "Test of Three Conceptual Models of Influence of the Big Five Personality Traits and Self-efficacy on Academic Performance: A Meta-analytic Path-analysis", *Personality and Individual Differences*, 120, PP. 238-245.

Abstract

Explaining the Appropriate Model of Investors Risk Power Based on Personality Characteristics

Seyyed Pourya Mirbozorgi¹
Mahmoud Hematfar²
Mohammad Hassan Janani³

Received: 10/ January /2021 Accepted: 13/ March /2022

Abstract

Economic agents are not rational against neoclassical theories, and do not act rationally because of their preferences or because of cognitive errors. Unreasonable factors such as personality traits, culture, religion and ideology of emotions, opinions of others and so on. Among the factors that play an important role in the behavior and reaction of individuals in different decision making situations, the purpose of this study is to explain the appropriate model of stock investor risk-taking power based on personality characteristics using exploratory factor analysis and structural equation modeling. The purpose of this study is applied research and is in the category of causal research. The research population included experts and investors who used a 35-item questionnaire to identify the indices that were validated and validated after data collection. Was used. Exploratory and confirmatory factor analysis was performed using SPSS software (PLS) for data analysis. According to the data analysis, the findings and statistical data of this study show that the four dimensions of personality sub-factors have a significant and positive effect on investor risk-taking, so it can be concluded that the personality and risk-taking of investors can be concluded. There is a strong relationship with the results of the present study.

Keywords: Neuroticism, Extraversion, Openness to Experience, Adaptability, Conscientiousness

¹Department of Accounting, Broujerd Branch, Islamic Azad University, Broujerd, Iran.
E-mail: pouryamirbozorgi@yahoo.com

²Department of Accounting, Broujerd Branch, Islamic Azad University, Broujerd, Iran. Corresponding Author
E-mail: Dr.hematfar@yahoo.com

³Department of Accounting, Broujerd Branch, Islamic Azad University, Broujerd, Iran.
E-mail: mhjanani@yahoo.com

